

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1.70 кор

За границею:
на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і ври не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских святя в 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. д. п. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гацмана.

Рукописи авортає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесєня по 30 с. від стрічки.

Вплив України на розвиток руского письменства в Галичині¹⁾.

У велику заслугу Маркіянови Шашкевичеви треба почислити се, що він не лише ввів живу, народну мову в галицько-руське письменство, але що станув також на становищі духової і культурної єдності всіх українських земель, видячи в нім за поруку дальшого розвою літературних починів в Галичині. Беручись за літературну працю, Шашкевич горячий ентузіаст для народної мови, виучував її впрост у жерела, з народних пісень і оповідань, а для студий над нею сягнув він до фільольогічних праць над славянськими мовами, які утверджували його в пересвідченю, що наша, народна мова, се одна із живих, славянських мов, яка повинна найти місце в літературнім житю галицької Русі. Відродженє поодиноких славянських народів, сьміле переборюванє перепон, які ставали їм в дорозі, додавали Маркіянови віри і надії на успіх початого діла. Ентузіастичні відзиви чужих письменників про Україну, її природу, мову і пісню, готові, літературні взірці в творах українських письменників веліли йому станути на становищі культурного зєдинєня Галичини з Україною, з якого він не зійшов по конець свого житя.

Слідом Маркіяна пішов був у своїх молодечих літах другий член «руської трійці», Яків Головацький, який до народних ідеалів Маркіяна Шашкевича відніс ся з великою симпатією. В приписці до третього псалму Руслана писав Головацький: «Кажеш, приятелю, що простим язиком нашим можна лиш о домашніх, щоден-

них річах бесідовати, що руский народний язик зовсім неспосібний до вираженя висших понятій. От тобі показав живим приміром Шашкевич, як можна взнести ся високо, як можна своїм нарічем без чужої примішки і найвисшій понятія о Бозі гладко виговорити — та ще як сильно, як мудро, положительно, основно. Не язик народний винен, але ти сам, бо, вдар ся в груди, не знаєш єго, не вмієш по руски. Шашкевич не рік, не два виучував і розберав народну бесіду; тепер видиш, як єму гнеть ся всюди під лад. Не лінуй ся, працюй, то і тобі легше піде; але знай, що без праці само до берега твого не приплине»²⁾.

Народну мову уважав Головацький самостійно, природною, чистою, повноголовою, мужеско-сильною, виразистою (ляконическою) в устах статного господаря, або козака молодця, тай під пером Котляревського, Тополянського і других, а мягкою, сердечно-ніжною, пещеною в бесіді материнській, дівочій сьпіванці, або під пером сердечного Основяненка»³⁾. Се не самохваляба, писав Головацький, бо і сторонські письменники, знавці мов признають нашій мові краснозвучність та інші прикмети, що ставлять єї висше понад другими, славянськими мовами. «Бандтке називає єї найкрасчим межі всіма словенськими, Міцкевич межі рускими язиками, Бодяньский величає єго поетичність і музикальність та каже рівнати єго з грецьким та італіянським, Коубек і Маціевский іменуєють єго красчим від чєского, Раковецкий жалувє, що не став ся пануючим в цілій Росії а писатель російский, Даль-Луганський признає єму первєнство над великоруским народним і книжним язиком»⁴⁾. З таким самим одушевленєм до народної мови відніс ся та-

кож Головацький у своїх вступних лекциях на становищі профєсора львівського університета. Людям, що хотіли би вводити церковно-славянщину в руске письменство в Галичині, вияснює він, що мова церковно-славянська є вправді «скарбницею язикословія, котрою наш язик засиляти будемо... нею види нинішнього, живучого язика розвивати, обяснити не перестанемо...»⁵⁾, що однак галицькі Русини «мають призначенє, в крузі соплеменних, славянських народів розвинути свою родиму словєсність, своє питоме жите, поповнити тую розгрань, яка межі Словянами без них появляє ся, впливати на образованє мільонів свого племені і переносити європейске просвіченє тихим розвоєм на весь южно-руський нарід»⁶⁾. Духову єдність Галичини з Україною старав ся також Головацький перенести на політичне поле, вказуючи австрійському рядови на сю обставину, що москвітизм заливає все і жалі на покривденє прав Малорусинів часті, що централістичний, російский ряд дивить ся криво на відродженє малорускої літератури, коли більша половина малоруских видань виходить під анонімами, або псевдонімами..., що через те вся надія малорускої народности лежить в Австрії, що помагаючи малорускій літературі, Австрія могла би мати вплив і на Україну, як через своїх угорских Сербів має на Сербію, Боснію і т. п. що вона би могла найти симпатії і на Україні»⁷⁾.

Не без впливу творів Маркіяна Шашкевича і живого слова та літературної і публіцистичної діяльности Якова Головацького починають відносити ся з тим самим пієтизмом до народної мови і з тими самими симпатіями для культурного зєдинєня Галичини і України також інші, сучасні письменники та діячі.

Іван Коссака.

З КУЗНІ.

III. Майстер.

Понеділок.
В кузні від 5. рано дзенькають.
Прийшов пан майстер.
Височєвний, кремезний коваль, — правдивий коваль тай годі.
Насунив свої довгі вуси, приглядаєсь роботі.

«А що там?»
«Вугль, прошу пана майстра, кінчить ся!» каже челядник.

«Зеліза вже нема» додає хлопець.
Пан майстер ще дужше насунив вуси.
Ходив по кузні, сиював раз пораз, гриз цибушок короткої файки, вкінци скинув фартух, вложив довгий сурдут, підкрутив довгого вуса і гайда у місто.

Полуднє... сонічко пече — піт лить ся — в кузні не давонять — міх не сопе. Нема вугля — нема зеліза — гаріще пригасло — міх дримає — коваль і молоти відпочивають.

А майстра як нема так нема.

Челядник сидить під кузнею, покурює папіроса, хлопці вештають ся по кузні, удають, що сильно працюють.

А майстра як нема так нема.

«Пек тобі — мормоче челядник — то чари якісь, чи що знов, крейцара від рана не заробити...»

Вже трета.

Іде майстер.

Лютий — пізнати по єго вусах.

«Що робите?» питає остро челядника.

«Нічого!»

«Щосьте заробили?»

«Нічого!»

«Чому нічого не робите?»

«Нема вугля, нема зеліза».

«Був тут хто?»

«Був екекутор за податок заробковий, був і той від каси хорих по гроші».

Майстер заскреготав зубами.

«Брали би, брали кровавицю гірку — звідки взяти, де взяти...»

Чортаб зіли... а той жид шельма — вугля не хоче на борг дати... лайдак... Мало він мого гроша забрав... а той другий... мудрагель, каже за зелізо з гори платити.

І жий тут. Де взяти... де? Дурні они — пек їм — дайте — зароблю, дайте вугля, зеліза — я і вас нагодою...

І знов сплюнув пан майстер і знов ходив неспокойно по кузні і знов гриз цибушок короткої файки.

Пан майстер пішов у хату.

За хвилию випровадив майстрову, прибрану як в неділю, ба і ще в коралях, гарних червоних коралях, що звисали гєнь гєнь аж на груди.

В кузні ніби роблять, челядник кує якусь жидівску шкапину, що навинулась під вечер «на початок», хлопці борують,* майстер ходить неспокойно по кузні, сплюває сердито, гризе цибушок коротенької файки.

6. година вечером.

Іде майстрова... іде фіра з углем і зелізом.

Майстрова очи понурила — ого, коралів на швії нема — іде однак фіра вугля і зеліза.

А майстер підкрутив вуса, заложив фартух, сплюнув в свою чорну спрацьовану долоню і дзенькнув з утіхи молотом об ковало — що мало не розбив єго.

Коросно, 26. VIII. 1905.

*) В зелізі вертіти діри = борувати.

Коли на з'їзді «учених» піднесли ся голоси (Сосновського, Ганкевича і Венедикта Левицького) против народної мови а за церковно-славянщиною⁸⁾, — побіч Головацького, що відчитав свою «Росправу о южно-руськомъ язичѣ» і Йосифа Левицького, який промовляв за народною мовою, обстав дуже рішучо за нею і за духовною єдністю Галичини з Україною Никола Устиянович, кажучи:

«Хтож бо в Славянщині не знає тої сьвятої Руси, тої бесіди серця, того наповидного ласканя, котрим мати першое дітя своєї милости любує, тої красавої пісоньки, якую ластівка під стріхою щечече, хто не знає барви цвітю і вони тої літоросли золотобережної України? На славянським виросла она серцю і всякими цвітами приоздобила ю красавая мати. Всякії чувства душі і ума появи природіває она золотими точками. — Аж хочем налюбувати ся єї приадами милости, підім до Основяненка Марусі, аж желаєм надивити ся ненаглядним єй барв красотам, вержмо оком на єго схід сонця, аж хочем узброїти ся в кріпость, послухаймо громкого Шевченка, аж розвеселити ся і попустовати, возьмім Котляревського, аж на послідок статочного образа хочем, прочитаймо єдин тільки короткий уступ з Перекинчика під назвою Бандурист, через незабвенного нашого Шашкевича написаний; а слибсьмо не пожалували потрудити ся до пісний народа, до тої комори природних народних гадок, найшлибсьмо не єдиную звідку, которая би славу найкращому письменникови кожного народа принесла. О тій красі бесіди рускої добре знають Славяни, з того то жерела черпали наші побратимці Поляки для свого язика овую обильность, которою днесь так велично їх мова ся красує Руськими то цвітами покрили они давную наготу наречія свого»⁹⁾.

Те саме стремління бачимо ми не лише в замітках, наукових розвідках і академічних промовах, але також на поли політики, рускої публіцистики і красного письменства.

(Дальше буде).

¹⁾ Подаємо ще одну вїмку з виданого проф. К. Студяньским діла «Кореспонденция Якова Головацького». — *Ред.*

²⁾ «Вѣнок», часть I. Відень 1846, стр. 63—4.

³⁾ Яковъ Головацькій: «Розправа о язичѣ южнорускомъ и єго нарѣчїяхъ в «Истор. очерку основанія галицко-русской Матицѣ». Львів 1850, стр. 35.

⁴⁾ Тамже, стр. 47—9.

⁵⁾ «Три вступительніи преподаванія»... Якова Головацького. Львів, 1849, стр. 10.

⁶⁾ Тамже, стр. 28.

⁷⁾ Hawylo Rusyn (Як. Головацькій): *Zustände der Russinen in Galizien*, Leipzig 1846, стр. 21. Порівнай Др. Остап Терлецькій: «Галицько-руське письменство 1838—65». Львів 1903, стр. 9.

⁸⁾ Яковъ Головацькій: «Исторический очеркъ основанія галицко-русской Матицѣ», стр. CV.

⁹⁾ Яковъ Головацькій: «Исторический очеркъ основанія галицко-русской Матицѣ», стр. 8—9.

Положене в Росії.

В Манджуриі заключено розем оружя. Умова межі обома арміями постановляє, що всяка борба має бути занехана, а межі обома арміями має визначити ся нейтральна стрефа шириною 8 кілометрів. По середині сего нейтрального пояса лежить місцевість Шагочу. Вступ до нейтральної стрефи дозволений тільки розоруженим цивілістам. Комунікація межі обома арміями має відбуватись тільки на дорозі до Шагочу. У Владивостокі зберуть ся обосторонні репрезентанти маринарских властей, щоби означити нейтральний морський пояс на час розему. В Корей вчинить се окрема комісія, зложена з делегатів обох армій, оперуючих тамже. Що до транспорту війська, постановляє розем, що тільки находячі ся вже в дорозі полки, можуть прибути на місце операцій воєнних, а впрочім висилка війск має бути здержана.

Сей розем, як і підписане мира прийшли

Росії дуже в пору. Вправді російський міністер фінансів у вивіді дневникарским представив російські фінанси дуже рожево, а так само зробив се, мимоходом кажучи, і японський міністер фінансів що до Японії, то всеж таки Росія не так може під фінансовим зглядом, як адміністративним і політично-соціальним потребувала хвилини віддиху. На всіх кінцях великої російської держави приготували ся оружні поветаня, а занята війною адміністрація і загальна увага правительства дозволяла на потайне масове громадження оружя. До того разом зі зростом пропаганди збільшив ся і опір резервістів против висилки на далекий Схід, так, що в посліднім часі побоювано ся їм давати оружє в руки, а транспортовано без оружя, яким наділювано резервістів доверва на бовниці. Очевидно, що через се терпіла справність військова висиланих полків, бо приходили до Манджуриі зовсім не підготовані до воєної служби. Однак і так лучали ся і лучають ся напади резервістів на магазини, арсенали і т. д. Найновіші російські дневники доносять, що на Волзі резервісти, перевозжені на кораблях, збунтували ся, повикидали офіцірів до води, розібрали карабінні і амуніцію з корабельного магазину; а відтак розторожили зовсім корабель і причаливши до берега, розбрили ся по околиці, рабуючи і гуляючи.

Грізно представляє ся заворушене та заговори в Польщі, де найдено в посліднім часі численні склади оружя і вибухових матерій, але далеко небезпечнійший, бо потайний і зорганізований, революційний рух в Фінляндії. Припадок чи безвихідне положенє спричинили висаджене корабля, наладованого карабінами, а капітаном єго був, як показує ся, брат Шавмана, убийника губернатора Фінляндії Бобрікова. Російські власти викривають тепер в дальшій ході численні і багато заосмотрені магазини оружя, яке при дальшій треваню японської війни і внутрішнього обеззеплення Росії, було би вже небавом звернуло ся против неї в руках ворохобників. Початок до сего внутрішньої метушні був би по дав Кавказ, який найдалше пішов у своїх повстанчих підготовленях і своїм положенєм, як і місцевими відносинами найкорше міг був почати оружну акцію. Повстанє дозріло було вже там так, що мимо заключеня мира, вибухнуло з повною силою. Однак принизили ся. Мир і дума спаралізували енергію революційних партій. Деякіде Кавказці не найшли відгукі і оставлені тепер самим собі. Правительство, маючи розвязані руки, кине тепер масу своїх війск на Кавказ і здавить кроваву ворохобню. Майже цілий київський корпус іде сими днями через Олеську на Кавказ.

Япанці бурять ся против заключеня мира. Вправді поголоском про вимордованє родини Комури заперечують в Токіо, однак доносять звідтам, що мирових повновласників, по їх повороті до вітчизни не мине смерть з рук обуреного населеня. Правительственні будинки є ще тягом стережуть відділи війська, а агітація против ратифікації мира є така сильна, що заходить поважна обава, що правительство не посьміє ділати насупереч загальному домаганю народа і мікадо не підпише мира. Однак те, що Японія вже стратила через заключенє мира і розему, не направить вже тепер, бо Росія відітхнувши і забезпечившись єяк-так дома, зможе тепер інтензивнійше вести війну на далеком Сході.

Зїзд журналістів в Петербурзі.

(Конець).

В ранці «знаменитого» четвертого дня зїзду «бльоку» по звичаю зібрав ся, щоб обговорити свою тактику на майбутньому засіданю. На нараду прийшли також і делегати від жидівської преси. Заступник української преси звернув увагу «бльоку» на той факт, що, судячи по політичним платформам різних партій, можна сподівати ся, що Росіяни згодять ся мабутє визнати за Поляками, Фінляндцями, Вірменами, Литовцями та Лотвишами право на автономію, питанєж про автономію для України зустріне опозицію Росіяни, бо вони не хотять навіть визнавати Українців за окрему націю; так само

мабутє викличе протести Росіяни питанє про екстериторіяльну автономію для Жидів, як річ нова, мало уґрунтована. Вважаючи на сей факт, він зняв питанє про тактику, якої має тримати ся «бльоку», чи боронити до кінця постуляту автономії для усіх зрабованих націй Росії, чи віддати Українців та Жидів на поталу та згубу Росіяни. Бундисти знов, як і попередю, коли їх закликали до «бльоку», заявили, що вони не можуть підлягти постанові «бльоку» і взяти на себе якісь обовязки, а будуть поводити ся так, як їм буде корисно з огляду на їх виїмкове становище. «Бльоку» ухвалив одностайно примусити Росіяни визнати право України як окремої, незалежної нації на автономію. На четвертому засіданю зїзду першим дебатовалось жидівське питанє про екстериторіяльну автономію. Позаяк Жиди двічі зрадали «бльоку», постановлено було не підтримувати їх і заняти в сему питаню нейтральне становище. Російські оратори розбили Жидів на усіх пунктах і примусили їх самих згодити ся, що екстериторіяльна автономія — то абсурд. Другим на черзі стояло українське питанє. Дебати по сему питаню відкрив відомий російський літератор Фальборк.

Автономія в теорії річ гарна, казав він, отже українському народови дати її не можна, бо він з давних давен вславив ся своїм людожерством. Коли український народ стане повновласним, він пожере, задавить усі інші нації, що в меншости живуть поміж ним. Проводир його Драгоміров, проповідуючи в своїх творах «человѣкопенавистническія» думки, не посоромив ся у 80-их роках закликати українські маси до знищеня і вигубленя Жидів. — Відповідаючи на сию тираду, депутат від «Київ. Старини» висловив здивованє, що відомий російський громадський діяч та літератор вважає якогось генерала за ідейного проводиря українського народу. «Нає би вважали за дурнів, за божевільних, колиб ми в Куропаткині, Ліневичу і там подібних добачали духових провідників російского народу». Тоді хтось смикнув Фальборка і шепнув йому: «ви помилили ся, не Драгоміров а Драгоманів». Фальборк заявив, що то лише був lapsus linguae і що, говорячи про ідейного проводиря українського народу, він мав на думці Драгоманова. Тоді депутат «Київ. Старини» сказав, що ся поправка ще більш здивувала його; вона свідчать лиш про те, що російський літератор зовсім не знає ся з творами та думками Драгоманова. У Драгоманова нема ніде навіть натяку на людожерство; навпаки, він завжди кликав усі народи до вільної братерської єпілки, до порозуміня. Відомо також, що Драгоманів, полемізуючи з приводу антижидівских розрухів з Лавровим «Впередом», який виправдував погроми історично склавшию ся національною ворожнечою, ще тоді, в рр. 80-их, розкрив дійсні причини розрухів і виявив дійсних організаторів. На те рантом схопив ся з катедри голова зборів, проф. Млюков, і звертаючи ся до депутата «Київ. Старини», гукнув: «Та, хто вас уповажнив виступати тут в обороні української автономії?» На се грубе, нетактовне запитанє делегат «Київ. Старини» дотепно відповів: «Я уповажнений виступати в обороні укр. автономії таким вправом, яким ви уповажнені російским народом виступати в обороні загального, рівного і т. ин. виборчого права». Після сего інциденту, цікавого для характеристики російської інтелігенції, виступив відомий ренегат Короленко. Вимога автономії, на його погляд, річ справедлива. Отже відісно Українців він гадає, що се бажанє тільки кинки інтелігенції безґрунтовне і не користуєть ся співчутєм народних мас, що зовсім нечасні до усіх сих сепаратистичних тенденцій. Де угат «Київ. Старини» зауважив йому, що се дуже хитка аргументація, бо в дійсности не можна сказати, щоб російський варід сьвідомо бжав конституції, а проте се не перешкаджає російській інтелігенції вважати себе предстапником російского народу і бороти ся за реформу. На сему дебаті скінчили ся. Питанє про автономію України було поставлено під голосованє рішенням більшостию.

Петербурский зїзд журналістів як дальгогічний амстердамский конгрес соц-дем партій має величезне значінє для розбудженя національної сьвідомости українского народу. Ви свідчить, що безглуздо та наївно в змаганнях

про ліпшу долю України шукати співчуття та заповоги у панів-переможців, що не хочуть признати навіть наших елементарних прав на рівноправність з иншими націями. Невже ще й тепер українська інтелігенція не позбавить ся раз на завжди ганебного москвофільства і не арозуміє, що не в згоді з намами становища, а в боротьбі з ними вона здобуде волю та щастя своєму народови. Боріте ся — поборите!

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Чудо Арх. Михаїла; римо-кат.: Януарія. — В середу: руско-кат.: Созонта, Макарія; римо-кат.: Евстахія.

— **У Є. Е. Митрополита Шептицького** явила ся в п'ятницю д. 19. с. м. під проводом п. О. Барвінської кілька дівчаток, що сего літа були на Оселі, та зложили ширю подяку за се, що Є. Е. Митрополит уможливив вже сего року побут в Милованю. При тій нагоді вручили Є. Ексселенції мережаний обрус до канцеляції і фотографічні знімки групи Оселянок, сцен представлена на Тарасовій могилі і двора в Милованю. Є. Е. Митрополит прийняв відпоручниці дуже ласкаво, подякував за памятки, розпитував про побут в Милованю, та заявив утіху і вдоволене з причини удалого сегорічного побуту і обіцяв нарік відвідати Оселю. При відході роздав Є. Ексселенція образки, а для Оселі жертвував прегарний крест стінний з св. Землі.

— **Преосвя. Епископ Хомишин** прибув до Львова в неділю і нині повернув до Станиславова.

— **О. Макс Саский**, брат архивнягині Марії Йосифи, жени архики. Оттона, професор богослова на університеті у Фрайбургу, котрий розсліджує наш обряд церковний, прибув до Львова і є гостем Є. Е. Митрополита. В неділю був на службі Божій, котру служив митрат о. Білецький. Гарний спів хору учеників акад. гімназії зробив на Дост. гостя мле вражінє. О 1 1/2 відбув ся у Є. Е. Митрополита обід, на котрий були запрошені окрім Дост. Гостя також Архиеп. Більчевський, крилошани Туркевич, Крижановський і Пакиш, Гавришкевич, Герасимович, Барвінський, проф. Делькевич, провінціал о. Лєдоховський і инші.

— **Видіи рускої бурси в Сокалі** подає до відомости, що річні загальні збори того товариства відбудуть ся дня 20. вересня с. р. о год. 12. внодудни в кімнатах „Народного Дому“. — *Виділ.*

— **Доповняючі вибори посла з V курії** округа Станиславів-Рогатин-Підгайці Бучач-Товмач були предметом оновітньої наради «Народного Комітету». З двох кандидатів на той округ, д-ра Теофіла Окуневського і п. Вяч. Будзиновського „Нар. Комітет“ затвердив кандидатуру першого, а зглядно вівзав его до кандидатів.

— **Більше самопошани!** Годі, щоби нас чужі шанували, коли ми самі байдужні о своє право. Ось про один сумний факт нашого недбалства пишуть червоцекій „Буковині“ із Карльсбаду таке: В тутешнім уряді міским роздають купелевим гостям проспекти в їх рідній мові, лише руских проспектів нема, хоть тут буває тільки Русинів. Коли запитає урядника о рускі проспекти, то він оправдує ся тим, що їх майже ніхто не жадає і наводять 14 європейських мов, які має на складі. І не встид то Русинам перед Європою, з якої гості тут зїзджають ся, що так легко дають помітувати собою, хоть они одна з найбільших європейських націй і хоть їх так багато буває в Карльсбаді! Ми далекі, щоби пропагувати жаданя шовіністичної натури — але сего, що належить ся, повинен кождий домагати ся, бо байдужністю на своє право поганять чоловік своє достоїнство. Тож Русини повинні жадати в Карльсбаді своїх проспектів, бо ми не гірші, як люди других народностей!

— **В справі залізничі Львів-Підгайці** подає урядова Gazeta lwowska до відомости, що викази ґрунтів, які мають бути вивлащені для будови селі локальної залізничі разом з плянами будуть вложені в місті Львові в магістраті, в львівським повіті: в канцелярії двірського обшару Знесіне і в громадських урядах та канцеляриях двірських обшарів в Кривчицах, Лисиничах, Винниках, Вайнберген разом з Унтерберген, Підберіццях, Чижикові, Гаях, Білці шляхотській і в Германові; в бобрєцкім повіті в громадським уряді в Миколаві і Підсоснові; в бережанським повіті: в громадських урядах та в канцеляриях двірських обшарів в Рекшині, Стриханцях, Дворцах, Поручині, Буцу, Жукові, Гиновичах, дальше в канцелярії двірського обшару в Лашчині і в громадським уряді в Шумлянках малих, а в підгаєцкім повіті в громадським уряді в Шумлянках малих, а в підгаєцкім повіті в громадських урядах та в канцеляриях двірських обшарів в Литвинові, Божикові і Волощині, почавши від 20. вересня с. р. через 14 днів до перегляду для загалу. Замі-

ти против задуманого вивлащеня можна внести в згаданих 14 днях на руки магістрату у Львові, в староствах в Бібрці, Бережанах і Підгайцях, а на місця при комісії, котрої речинець буде пізніше оповіщений.

— **Російський уряд супроти М. Лисенка.** Полтавське губернське земство постановило було асигнувати 500 рублів на закупню вілі для нашого славного композитора Миколи В. Лисенка, як дар із приводу 35-літнього ювілею его музичної й громадської діяльності. Щоби ся ухвала була правосильна, треба було одержати потвержене «губернськєво присутствія» сєбто адміністраційної власті, яку поставлено над земством, а яка звичайно тільки є на то, щоб параліжувати всяку добру акцію земства. І при сій нагоді губ. уряд виступив проти земства, не потверджуючи его ухвали, дарма, що дар визначений М. Лисенкови не обтяжив би надто бюджета земства. Та російський уряд знає цінити хіба полицяів, а не мужів великого духа.

— **Іменована.** Цісар іменував заступника директора державних залізниць, правит. рад. Станислава Рибіцького директором державних залізниць в V ранзі у Львові, надаючи єму рівночасно титул радника двора, а старшого інспектора залізниць Кароля Стельцера заступником директора залізниць у Львові в VI ранзі, при рівночаснім наданю єму титулу правительственного радника. — При тій нагоді висказав цісар своє призначє за довголітню службу дотечерішному директорови залізниць у Львові, Вержбському, котрий на власну просьбу перейшов в постійний стан спочинку. — Цісар іменував директора гімназії в Станиславові Франца Терляковського директором VII гімназії у Львові.

— **О предладаню властям податковим виказів** до ужитку при вимірюваню податку особисто-доходового на рік 1906. По мысли постанов §. 200. закона з дня 26. жовтня 1896 В. з. д. ч. 2 6 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати назше згадані особи до ужитку при вимірі податку особисто-доходового отсі викази а то: 1) Властители домів замешканіх а зглядно їх повновласники — виказ всіх мешканців дому; 2) особи піднаймаючі помещанє — виказ піднаємників; 3) голова кождої родини має предложити виказ всіх тих осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід. Взиває ся протє всі висше згадані особи, щоби викази висше означені в ціли виміру податку особисто-доходового на рік 1906 предложили і визначає ся до того речинець до 15. листопада 1905 року. Викази тоті мають бути зладжені на приписаних до того друкках, котрі дотичним сторонам на їх жаданє власті податкові безвлатно надавати будуть. Викази під 2) і 3) становити мають при будинках иннаймєнших прилогу до виказу під 1) а властители домів мають їх предложити разом з виказом 1) сій власті податковій, в котрої окрузі лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканців має бути в тих трех виказах представлений, назначать поодинокі власті податкові 1-ої інстанції. Які заяви обнимати має кождий виказ, указують заголовки дотичних друків. Блисні поясненя в тім згляді є поміщені в згаданім на початку приписі закона в артикулі 39. розпорядженя виконавчого з дня 24. цвітня 1897 В. з. д. ч. 108. Що до наслідків непредложєня виказів, або предложєня заяв неправдивих відсилає ся до постанов §. 247 згаданого на початку закона. Львів, дня 5. вересня 1905. Ц. к. краєва Дирекция скарбу. — *Зубрицький.*

— **Страйк львівських різників.** Цілий вчерашній день відбували ся наради різницьких майстрів, а окремо челядників. Челядники вислали дві депутації, одну до президента міста, а другу до військової команди площі. Першій депутації не дав президент ніякої відповіді, лише казав списати тих різників, котрі перестали продавати мясо в міській базарі, аби їм вилости місце. Друга депутація просила військової власті, аби жєвняри не помагали різникам бити худобу і продавати мясо. Депутация одержала відмовну відповідь.

— **Холера.** Підозрілий випадок смерти Мазура в селі коло Гарнова показав ся звичайним випадком смерти. В сию пору нема отже в Галичині холери. На російським Волині лучив ся дня 23. н. ст. серпня один випадок смерти на холеру в селі Висоцьку. — В Прусах було доси 190 випадків холери, з того 69 смертельних.

— **3 Коломиї.** В Коломиїцїні появили ся фальшиві 50-коровні банкноти. Один такий банкнот переловила жандармерія в Заболотіві, а другий в Коршеві. 19-літнього жида Шимоневича, котрий платив фальшивим банкнотом за куплені воли, арештовано. — В Коломиї були в минулім тижни дві сензацийні крадіжки. Одна замітна тому, що допустив ся єї ученик VII кл. гімн. Зенон Лісовський, син б. почт-майстра в Косові, і признав ся при слідстві не лише до крадіжки у скарбового комісара С. в Коломиї, але і до крадіжій в Чарнівцях і в Станиславові. Другу крадіж словнено з поштового воза, коли він переїздив з поштової філії вечером о 7. год. на головну почту. Злодій отворив

тем почтовій віз і забрав 12.000 К готівки. Підозріного о крадіж візника арештовано.

— **Дрібні вїсти.** Почтовий практикант в російським уряді почтовім в Радивиллові, Наум Ключук, здефравдував тисяч рублів і утік до Галичини. Ровписано за ним слідчі листи. — Анти-алкоголічний конгрєс в Будапешті покінчив свої наради в суботу. Слідуючий відбуде ся в Штокгольмі.

Всячина.

— **Руховий перепис в Ватикані.** Кілька літ тому не було в Римі инших рухових товариств крім тих, що їх заложило правительство. Аж на католицьким зїзді в Таравті порішено закладати рухові товариства і боїща на забави для католицької молодіжи в кождій місцевости. В неділі і свята ученики зєбрають ся на боїщах і вправляють ся під проводом своїх учителів. Давнійше діти католицьких родин ходили на боїща заложєні лібералами, тепер настало розмеженє. Покійний папа Лев XIII з упередженєм глядів на руханку і не хотів займати ся тою справою, мовляючи, що давно того не знали, а люди були сильні. За папи Пія X змініло ся. Яко син люду він знає его потреби і любить приглядати ся руховим вправам, для котрих призначив площу в Ватикані. Папа Пія X висловив бажанє, аби католицькі товариства рухові устроїли аїзд в Ватикані. Буде то зїзд спортовий, якого день ще не установлений, але відбуде ся деє в половині жовтня. В програму зїзду відуть рухові вправи, борбництво, перегони циклістів, піших і т. д. Папа казав вибити 200 медалів золотих і срібних на нагороди для побідників. Папа буде присутний при роздаваню нагород. Участь в зїзді можуть брати всі рухові товариства в Італії.

— **Забезпека перед громом.** Одяг, який обезпечує перед громом, винайшов професор фізики в кївським університеті, Артемєв. Є то плащ, зладжений з тонкого мєсяжного дрота, що вкриває цілого чоловіка разом з головою, руками та ногами. Той плащ випробовано в електротехнічній лабораторії Сіменса і Гальського в Берліні і признано его знаменитим.

— **Самоубийство голкою.** В Кракові наложив на себе руку кравец Олекса Кничик, а за оруде смерти ужив велику, 7 цтм. довгу голку, котру вбив собі в груди в околиці серця. При помочи наперстка захвав єї так сильно, що ухо щєзло під шкірою, а на верху лишив ся малий слід від уколєня. В грізнім стані перевезено самоубийника до шпиталю, де лікар ствердив, що кєнець голки пробив серцевий мішок, але стремлячи в нїм, порушав ся разом з его ударами. Натявши шкіру і мязи, оператор др. Богданік зловив ухо голки щипцями і витягнув єї з грудий. Недостпий самоубийник мабуть подїжає.

— **Чи алкоголь є поживним средством?** Віденський професор Коссовіц, читаючи на сию тему реферат на анти-алкоголічнім конгрєсі в Будапешті, звернув увагу зібраних на те, що зацятники алкоголью раді би добути для него якєсь виїмкове становище серед отруй, вговорюючи в загал переконає, неначєб алкоголь був поживним средством. При тім покликують ся вони на его спромогу огрівати людське тіло а крім сего над експериментами виказану річ, що серед певних обставин може алкоголь хоч дуже слабо заступити правдиве средство поживне — цукор. Одначе все те є тільки самодурством. Нєрвотичне діланє алкоголью проявляє ся через ослабленє діяльності мязий. Як у сні так само і підчас алкогольічної наркози зменшують ся всякі житєві функції, а між ними і переміна материй, а через те не відчуваємо так остро голоду. Колиж хто небудь думає, що через алкоголь можна ошадити инші поживні средства, то він стояти ме менше більше на уровни машинїста, який хвалить ся, що може заощадити половину вугля, а сию «штуку» переводить в той спосіб, що обняжує до половини працю машини.

Посмертні [†] оповістки.

— **Петро Решетило**, укінчений богослов, родом з Угнова, номер по довгій і тяжкій недужі в заведено на Кульпаркові 15. с. м. в 27. році життя. Покійник відзначав ся гарним характером та брав живу участь в народній роботі, поки служило здоровлє. В. в. п.!

Телеграми

з дня 18. вересня 1905.

Будапешт. Одна з місцевих кореспонденцій доносить, що слідчий судия в справі брошури Цайзіґа покликав на нині до переслухання бар. Феєрварого і Банфія.

Петербург. «Русь» доносить з Баку, що число убитих в Баку вносіть 360, а ранених в

до 2.000 осіб. В околиці Баку число жертв в людях величезне.

Токіо. Димісію міністра внутрішніх справ прийняв мікадо, а його наслідником іменував дотеперішнього міністра рільництва і торгівлі, Коюра.

Варшава. Коло місцевості Дубенка в Любельщині вибухла холера. На 10 недужих осіб п'ять померло.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

о цінах збіжжя і продуктів у Львові від 10. вересня до 16. вересня 1905:

Table with 2 columns: Product name and Price range. Includes items like Пшениця, Жито, Ячмінь, Овес, Горох, Бобик, Ленча, Конюшина, Ріпак, Насіння льняне, Насіння коноп., Хміль.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові. від 1. до 16. вересня 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представляє о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльова при ул. Кароля Людвіка ч. 9

ЗАМОВЛЕННЯ

на ОСІБНИЙ ТРАНСПОРТ ЛІТУРГІЧНИХ

В И Н

приймає торговля ЕВГЕНА МАРТИНЦЯ у Львові пл. Уніт Берест. ч. 5.

Table with 2 columns: Quantity and Price. Lists wine prices for 100, 50, and 25 liters.

Композиції Ярославенка на фортеп'яні

„ЛЮБОЩІ“

вальці по К 1:50,

1-ший Народний Марш

по К 1:00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Перемишлі, в Станиславові у Штвдахера, в Чернівцях у Пардівного, в Самборі у Гайзіга в Тернополі у Комоневського і в Коломиї у Оренштайна.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповідане з лотерійних пригод.

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Відає і відіовідає за редакцію: Лев Лопатинський.

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроче тованя на 4 прп. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадження коштів посланки можна прислати гроші чеками Шведської поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жадане звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідження (за есколтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прп. силату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лт; при 30 ратах 1/2-річних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотечки або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — Дотепер уділив „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Table with 2 columns: Item and Amount. Lists financial figures like Вкладки, Уділи членів, Ф. резервовий і ви., Позички уділені, Цінні папери, Льокації, На рах. біжучим.

Житку і паперці СОКІЛ можна набувати в „Сокильським Базарі“ у Львові і у всіх торговлях в краю.

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортеп'яні.

— Ціна 2 К; голоси на орхестру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К. Набути можна у всіх книгарнях; головний склад в Книгарні товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

Large table with 4 columns: Time, Direction, Station, and Notes. Lists train schedules between Lviv and various cities like Krakow, Vienna, Prague, etc.

Льокальні поїзди.

Приходять на головний дворець:

Table listing arrival times for local trains from various stations like Брухович, Янова, Ширня, Любіня.

Відходять з головного двірця:

Table listing departure times for local trains to various stations like Брухович, Янова, Ширня, Любіня.

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рїзняєт ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12. год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

З друкарні В. А. Шийковського.